



Nummer 22

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in meestal Nederlandse dag- en huis-aan-huisbladen of periodeieken.

## Brutale vogels hebben soms de hele wereld

*de Volkskrant, 1 november 2003.*

Zeer actieve Koolmezen zijn nieuwsgieriger, dapperder, sneller en krijgen betere territoria dan bescheiden soortgenoten. Toch zijn de 'gemiddelde' mezen doorgaans het beste af. Waarom zijn er dan toch extreme types? De afgelopen jaren hielden drie promovendi en een postdoc zich bezig met gedragsverschillen tussen Koolmezen. Zij ronden hun werk in het najaar van 2003 af. Het idee kwam van het Nederlands instituut voor ecologie NIOO-KNAW (NIOO). Een van de conclusies is: in een mager jaar doen extreem snelle vrouwtjes en extreem langzame mannetjes het goed, in vette jaren is het omgekeerd. Dat kunnen de twee

redenen zijn dat er ook heel brutale en uiterst bedeesde persoonlijkheden blijven bestaan.

## Kleine zwaan helpt zijn prooi

*Bionieuws, 21 november 2003.*

Waterplanten, watervlooien en waterinsecten liften mee in het maagdarmsstelsel van watervogels. NIOO-onderzoekers vinden steeds meer bewijs voor deze manier van verspreiding. Darwin formuleerde hieromtrent een aansprekend idee in 'The origin of species' uit 1859. De stelling raakt steeds steviger onderbouwd, stelt dr. Marcel Klaassen, hoofd van de werkgroep plant-dierinteracties van het NIOO. De afgelopen jaren heeft zijn afdeling op verschillende manieren geprobeerd bewijs voor Darwins idee te vinden. Eitjes van waterplanten, watervlooien en waterinsecten kunnen in de maag van eenden en andere vogels honderden kilometers afleggen. Samen met collegae van het Spaanse biologische station Doñana zeeften NIOO-onderzoekers de poep van bijna vierhonderd eenden. In tweederde daarvan troffen ze de rusteieren van zoöplankton, zaden van waterplanten en



Kleine Zwaan helpt zijn prooi.

Foto: Wim Smeets.



Ganzen? Knallen maar!

Foto: Wim Smeets.

eieren van ongewervelde dieren aan. Omdat een eend in een dag 1300 kilometer kan vliegen, is transport via het spijsverteringssysteem waarschijnlijk de belangrijkste manier van verspreiden voor kleinere waterdieren en waterplanten.

### **Ganzen? Knallen maar**

*de Volkskrant, 22 november 2003.*

Als de ganzen weg zijn blijven er kale weilanden achter, tot ergernis van de boer. Daarom mag sinds kort weer op deze vogels worden gejaagd. Een foute oplossing zeggen de experts. Maar ook de verdedigers van de gans zijn het oneens. Vanaf 1 december 2003 staat de jacht op de Grauwe Gans, de Kolgans en de Smient weer open. Om ze te verjagen van schadegevoelige percelen, wel te verstaan. Nu al krijgen zeshonderd 'ganzenboeren' in Friesland, Groning, Gelderland en Noord-Holland tweehonderd tot driehonderd euro per hectare per jaar als ze de ganzen in hun wei laten grazen en ze niet verjagen. Bij deze boeren constateerde Alterra een veranderde opstelling ten opzichte van de ganzen. Nu zijn niet alle ganzen 'rotganzen', maar kennen de boeren Kol-, Brand-, Rietganzen, Grauwe Ganzen en Rotganzen. Ze zijn geïnteresseerd geraakt

in deze trekvogels, die hun weilanden verbinden met de arctische toendra's. Over hetzelfde onderwerp drie artikelen in het Landbouwblad van 22 november, één artikel in het Utrechts Nieuwsblad van 24 november, het Brabantsch Dagblad/De Stem van 26 november, het NRC Handelsblad van 28 november, de Leeuwarder Courant en De Telegraaf van 29 november, de Hoogeveense Courant van 1 december en het Dagblad van het Noorden van 11 december 2003.

### **Aalscholvers in het vizier**

*Leeuwarder Courant, 27 november 2003.*

Er zitten minder Aalscholvers in Friesland dan deskundigen hadden verwacht. Dit is de belangrijkste voorlopige conclusie na drie maanden inventarisatiewerk op twintig slaappleatsen op het Friese vasteland.

Vrijwilligers volgden de bewegingen van de Aalscholvers bij het af- en aanvliegen op de collectieve slaappleatsen. Een hoogtepunt was vierhonderd Aalscholvers in het natuurgebied de Deelen. Een mooi bijverschijnsel van de telmethode is dat er bij het volgen van de Aalscholvers sprake blijkt te zijn van slaappleatsen voor verschillende vogelsoorten. Een inventarisatie leverde

naast een aantal Blauwe Reigers op één dag maar liefst 32 Grote Zilverreigers op.

### **Bescherming scholekster en eidereend onvoldoende**

*de Volkskrant, 5 december 2003.*

De bescherming van Scholeksters en Eidereenden in de Waddenzee tegen de kokkelvisserij schiet tekort. Britse en Franse onderzoekers stellen dat in artikel dat op 4 december is gepubliceerd in Royal Society, een uitgave van de Britse academie van wetenschappen. Volgens deze onderzoekers voldoet het Nederlandse systeem voor voedselreservering voor vogels niet. Om een stabiele populatie van waddenvogels te garanderen moet veel meer voedsel beschikbaar zijn dan feitelijk wordt gebruikt. Vooral de mechanische kokkelvisserij moet daarvoor worden ingeperkt, zo wordt geconcludeerd. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC Handelsblad en de Staatscourant van 11 december, Trouw en Metro van 12 december en het Noordhollands Dagblad van 17 december 2003.

### **Katten halen nesten weidevogels leeg**

*Algemeen Dagblad, 6 december 2003.*

Katten in het algemeen doden zo'n 30 miljoen vogels per jaar. De verwilderde exemplaren halen dan ook nog eens de nesten leeg van de weidevogels. Enkele jaren geleden hebben verwilderde katten op Texel een hele kolonie Futen uitgeroeid. Cijfers zijn moeilijk te geven maar de Dierenbescherming denkt dat per jaar zo'n 40.000 verwilderde katten door jagers beschoten worden. Er lopen honderdduizenden verwilderde katten in Nederland rond.

### **Claim vogelredders**

*Trouw, 15 december 2003.*

Vogelbescherming Vlaanderen gaat € 104.825 claimen van de reder van het gezonken vrachtschip Tricolor. Dat meldde voorzitter Jan Rodts. Het bedrag dekt de kosten die de Vlaamse vogelbescherming heeft gemaakt voor het verzorgen van ruim 9000 met olie besmeurde zeevogels. Door de ramp werden ongeveer 20.000 zeevogels met olie besmeurd, voornamelijk volwassen Zeekoeten en Alken, die vanaf januari 2003 op de kusten van België en Zeeland aanspoelden. Duizenden vogels overleefden de ramp niet. De Nederlandse vogelbescher-

ming liet 14 december weten geen geld te claimen bij de eigenaar van de Tricolor. Over hetzelfde onderwerp een artikel in Spits van 15 december en het Friesch Dagblad van 15 december 2003.

*Noot van de redactie:* Deze claim, die Vogelbescherming Vlaanderen had ingediend bij de Noorse rederij 'Wilhelmsen Lines Shipowing AS', de eigenaar van de Tricolor, is inmiddels door de verzekeringsmaatschappij van de rederij aanvaard. Men zal tenminste 85% van de onkosten vergoeden. Vogelbescherming Vlaanderen is blij dat dit geld niet hoefde te worden gerecupereerd via een rechtszaak...

Voor zover bekend, is dit de eerste keer dat een dergelijke claim werd toegewezen! Na 24 januari 2003 spoelden 9.177 besmeurde vogels aan op de Belgische stranden. Daaronder 64% Zeekoeten *Uria aalge* en 22,8% Alken *Alca torda*. De rest had betrekking op dertig andere soorten zee- en kustvogels.

### **Meer vluchten op De Kooy schadelijk voor wadvogels**

*Friesch Dagblad, 17 december 2003.*

Vliegveld De Kooy heeft onterecht toestemming gekregen om vierduizend extra vluchten per jaar in te roosteren. Wadvogels hebben last van de extra vliegbewegingen.

Milieuorganisaties hebben daarom een kort geding aangespannen bij de rechtbank in Leeuwarden. Volgens de organisaties had het verzoek tot uitbreiding niet beoordeeld mogen worden door de staatssecretarissen van Defensie en Verkeer en Waterstraat, maar hadden de ministers dat moeten doen. Over hetzelfde onderwerp artikelen in het Noordhollands Dagblad van 17 en 18 december 2003.

### **De Pestvogel, onheilbrenger of godsgeschenk?**

*De Telegraaf, 27 december 2003.*

Pestvogels zijn echte invasiegasten. Ze komen onregelmatig en dan vaak in grote aantallen hierheen. In sommige winters met meer dan tweeduizend exemplaren, dan spreken wij van een invasie. Afgelopen eeuw telde minder dan tien invasiejaren, zodat het voor vogelaars altijd een hoogtepunt in hun vogelliefhebberij zal zijn. Ook in de generatie van Rembrandt van Rijn



De pestvogel, onheilbrenger of godsgeschenk?

Foto: Wim Smeets.

nam men in sommige winters Pestvogels waar in de toen bevolkte gebieden. In die tijd verkeerde men in de veronderstelling dat de vogels onheilbrengers en dragers waren van besmettelijke ziekten, zoals de pest. Een negatieve naam was in die tijd snel gegeven.

Na strenge winters braken makkelijker besmettelijke ziekten uit omdat de bevolking zwakker geworden was. Het was vooral in strenge winters in het noorden dat de Pestvogels uitweken naar zuidelijkere streken. De relatie was snel gelegd, hoewel

volkomen verkeerd.

### **Opnieuw olievogels aangespoeld** *Trouw, 30 december 2003.*

Ruim zeventig met olie besmeurde zeevogels zijn in de laatste week van december op Vlieland en Terschelling aangespoeld. Een week eerder kwamen er al honderd op de eilanden terecht. De vogels zijn bij vogelopvangcentrum De Fûgelpits in Anjum binnengebracht. Het is een raadsel waar de olie vandaan komt: er spoelt niets aan.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47, e-mail: [smeets.foto@hetnet.nl](mailto:smeets.foto@hetnet.nl).